

01.04.2020

Gnojila in gnojenje v ekološkem kmetovanju

Osnova ekološkega gnojenja je načeloma jasna in preprosta, pa vendar je v praksi ekološko gnojenje v mnogih primerih vse prej kot enostavno. V ekološki pridelavi se lahko uporabljajo samo gnojila, dovoljena na podlagi Uredbe komisije (ES) 834/2007, ki so podrobneje opredeljena v Prilogi 1 Uredbe komisije (ES) 889/2008. Težave se pojavijo na striktnih poljedelskih in zelenjadarskih kmetijah, kjer ni živali in kmetije tako ne morejo zagotavljati krogotoka lastnih hranil na kmetijskem gospodarstvu. V ekološkem principu je zaželeno, da bi v tem primeru gnojila prišla iz bližnjih ekoloških kmetij oz vsaj ekstenzivnih konvencionalnih kmetij. Seveda v realnosti temu ni tako. Ekološke kmetije in večina ekstenzivnih kmetij potrebuje lastna gnojila za lastne potrebe. Tako ostanejo na razpolago večje kmetije, ki pa bodisi že imajo pogodbene partnerje za svoje viške gnojil ali pa ekološka vest marsikaterega ekološkega kmeta le temu ne dovoljuje nakupa gnojil s teh kmetij (po zakonu je to sicer dovoljeno, če kmetija ne potrebuje okoljskega dovoljenja za obratovanje). Gnoj, uležan gnoj, kompost in negovana gnojevka v določenih delih leta tako postanejo izredno iskana surovina, ki predstavlja tudi velik finančni zalogaj. Če kmet nima široke socialne mreže, da pride do ponudnika ali v njegovem območju ni kmetij, ki bi razpolagale z viškom gnojil ostane pri možnosti nakupa komercialnih organskih gnojil. Pri teh gnojilih moramo biti pozorni, da so dovoljena v ekološki pridelavi - od prodajalca se kot dokazilo lahko zahteva eko certifikat ali se odobrenost gnojil preveri pri kontrolni organizaciji ali svetovalni službi. Ta gnojila so različne sestave in tako vsebujejo različne količine hranil. Med komercialnimi gnojili tako lahko najdemo sušen peletiran gnoj različnih živalskih vrst, ki ima okvirno 3-4 % dušika ali z dušikom obogatena organska gnojila, ki imajo dodan dušični vir večinoma iz roževine, ščetin, mesno-kostnih mok, pernih mok itd. Odstotek dušika v teh gnojilih se giblje od 6-13 %, najpogosteje je okoli 10 %. Dobra plat teh gnojil je možnost dodajanja dušika na površinah, ki so dobro ali prekomerno založene s fosforjem in kalijem, saj na ta način vnesemo veliko manj omenjenih elementov na enoto dušika v primerjavi z gnojem in gnojevko. Je pa slaba plat vseh komercialnih organskih gnojil njihova visoka cena. Zaradi cenovnega razpona njihovo uporabo lahko upravičimo pri donosnejših kulturah, ne pa tudi pri večini klasičnih poljščin.

Zato svetujemo, da se ekološki poljedelci in zelenjadarji predhodno (sezono prej oz v zimskem času) dogovorite s kmetijami v okolici, ki imajo viške gnoja ali gnojevke o količinah, ki bi jih v naslednji vegetativni sezoni potrebovali. Ne pozabite na zeleno gnojenje! Vključevanje metuljnic v kolobar ali kot dosevke in drugih rastlin za zeleni podor je v ekološkem kmetovanju nujen ukrep. Prav tako naj kmetije, ki imajo dovolj površin, proizvodnjo načrtujejo tako, da njivam omogočijo dve letno »počivanje« pod metuljnicami.

Tamara Korošec, specialist za ekološko kmetovanje